Hukuk Bölümü 2010/228 E. , 2010/284 K.

- 4925 SAYILI KARAYOLU TAŞIMA KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVA
  - KARAYOLU TAŞIMA KANUNU (4925) Madde 26

"İçtihat Metni"

Davacı : Y.U.

Davalı : İzmir Valiliği

O L A Y : İzmir Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü'nün 20.10.2006 gün ve 153305 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu idari para cezası tutanağı ile, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 26. maddesinin (a) bendi gereğince para cezası verilmiştir.

Davacı, para cezasının kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 1. İDARE MAHKEMESİ; 15.11.2006 gün ve E:2006/1872, K:2006/1682 sayı ile, davacı adına 4925 sayılı Yasa'nın 26/a maddesi uyarınca 5.000 TL para cezası verilmesine ilişkin 20.10.2006 günlü, A-153305 sayılı işlemin iptalinin istenildiği, 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun muhtelif maddelerinden söz ederek, Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 1.6.2005 tarihinden itibaren idari para cezalarına karşı açılan davaların Kabahatler Kanunu kapsamında olduğu ve idari yaptırım olarak para cezası öngören kanunlarda itiraz yeri olarak idare mahkemeleri gösterilmiş olsa dahi görüm ve çözümünün adli yargı yerlerinin görev alanına girdiği sonucuna ulaşıldığı, nitekim, gerek Mahkemelerince ve gerekse diğer bazı mahkemelerce yapılan başvuru üzerine, Uyuşmazlık Mahkemesi'nce verilen kararlarda, idari para cezalarına karşı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girdiği tarihten sonra açılacak davaların görüm ve çözümünün sulh ceza mahkemelerinin görevine girdiğinin belirtildiği, olayda, davacı adına 4925 sayılı Yasa'nın 26/a maddesi uyarınca dava konusu para cezasının verildiği, 20.10.2006 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu yürürlüğe girdiğinden, yukarıdaki açıklamalar karşısında davanın görüm ve çözümünün adli yargı yerinin görevinde olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, karara itiraz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

İZMİR 1. SULH CEZA MAHKEMESİ; 9.2.2007 gün ve D.İş E:2007/23, D.İş K:2007/82 sayı ile, muteriz itiraz dilekçesi ile, 20.10.2006 tarih ve A-153305 sayılı Karayolları Taşıma Kanunu idari para cezası tutanağı ile 4925 sayılı Karayolları Taşıma Kanunu'nun 26/a maddesine aykırı davrandığından bahisle 5000 TL idari para cezası verildiğini belirterek itirazın kabulü ile cezanın kaldırılmasına karar verilmesini talep etmiş ise de; 19.12.2006 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesi ile değişik 5326 sayılı Yasa'nın 3. maddesi gereğince ceza verilmesine esas teşkil eden 4925 sayılı Yasa'nın 30/1 maddesinde idari para cezasına karşı itiraz mercii idare mahkemesi olarak belirtildiğinden, açılan davada idare mahkemesinin görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı, ikinci kez, para cezasının kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 3. İDARE MAHKEMESİ; 14.2.2008 gün ve E:2007/463, K:2008/291 sayı ile, davanın, davacının 4925 sayılı Kanun'un 26/a maddesi uyarınca 5.000 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü'nün 20.10.2006 tarih ve Seri A, Sıra No:153305 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu idari para cezası tutanağının hukuka aykırı bulunduğu iddialarıyla iptali istemiyle açıldığı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27. maddelerinden söz ederek, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 30. maddesinde; "Para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir..." hükmü yer almakta iken 8.2.2008 tarih ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yayımı tarihinde yürürlüğe giren 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 520. maddesi hükmüyle, maddenin başlığıyla birlikte değiştirilerek getirilen düzenleme ile, artık 4925 sayılı Kanun uyarınca verilen para cezalarına karşı idare mahkemesine itiraz edilebileceğine ilişkin kurala yer verilmediği, dava dosyasının incelenmesinden; davacının 4925 sayılı Kanun'un 26/a maddesi uyarınca 5.000 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin dava konusu işleme karşı davacı tarafından İzmir 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nde itirazda bulunulduğu, anılan Mahkemece verilen 9.2.2007 tarih ve D.İş. E:2007/23, D.İş K:2007/82 sayılı kararla, 19.12.2006 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi ile değişik 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesi gereğince, ceza verilmesine esas teşkil eden 4925 sayılı Kanun'un 30/1. maddesinde, idari para cezasına karşı itiraz mercii idare mahkemesi olarak belirtildiğinden, açılan davada idare mahkemesinin görevli olması sebebiyle başvurunun görev yönünden reddine karar verildiği, bu kararın 23.2.2007 günü davacıya tebliği üzerine bu defa aynı idari işlemin iptali istemiyle 15.3.2007 günü Mahkemelerinde bakılan davanın açıldığı, davanın açıldığı tarih itibariyle görüm ve çözümünde idare mahkemesi görevli olmakla birlikte yukarıda anılan Kanun hükümleri ve açıklamalar uyarınca idare mahkemesi görevsiz hale geldiğinden, davanın adli yargı yerinde görülüp çözümlenmesinin icap ettiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, karara itiraz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı, ikinci kez, aynı istemle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

İZMİR 9. SULH CEZA MAHKEMESİ; 27.11.2008 gün ve D.İş E:2008/884 sayı ile, 5326 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca 15 günlük yasal itiraz süresinin geçirildiği anlaşıldığından, itirazın süreden reddine karar vermiş; bu karara yapılan itiraz üzerine İZMİR 3. AĞIR CEZA MAHKEMESİ; 6.4.2009 gün ve 2009/198 Müt. sayı ile, İzmir 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2007/23-82 D.İş E, K sayılı dosyası ile İzmir 3. İdare Mahkemesi'nin 2007/463 E, 2008/291 K sayılı dosyasının getirtilip, idari yargı ve adli yargı arasındaki uyuşmazlığın çözümü yoluna gidilmesi, bu uyuşmazlık çözümlendikten sonra itiraz konusunda bir karar verilmek üzere dosyanın Nöbetçi Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmesi gerekli olmakla, bu uyuşmazlık çözülmeden itiraz konusunda bir karar verilmesi olanaklı olmadığından, dosyanın Mahkemesine iadesine karar vermiştir.

Bunun üzerine İZMİR 9. SULH CEZA MAHKEMESİ; 9.11.2009 gün ve D.İş E:2009/380, D.İş K:2009/239 sayı ile, itiraz edenin Mahkemelerine verdiği dilekçesi ile, İzmir Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü'nce düzenlenen 20.10.1996 tarih ve 153305 sayılı tutanağa konu idari para cezasının iptaline karar verilmesini talep ettiği, Mahkemelerince yapılan yargılama sonunda, itiraz edenin öncelikle İzmir 1. İdare Mahkemesi'ne başvurarak iptal talebinde bulunduğu ve 1. İdare Mahkemesi'nin 15.11.2006 tarih ve 2006/1872 Esas, 2006/1682 Karar sayılı ilamı ile verilen görevsizlik kararı üzerine yasal sürede Mahkemelerine müracaatta bulunulmadığından bahisle davanın süreden reddine karar verilmiş ise de; itiraz üzerine İzmir 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 6.4.2009 tarih ve 2009/198 Müt. sayılı kararı ile, öncelikle görev uyuşmazlığının hallinin gerektiğine karar verildiği ve dosyanın Mahkemelerine iade edildiği, itiraz edenin, hakkında düzenlenen idari para cezasının iptali istemiyle önce İzmir 1. İdare Mahkemesi'ne başvurduğu, görevsizlik kararı üzerine itirazını İzmir 1. Sulh Ceza Mahkemesi'ne yaptığı, İzmir 1. Sulh Ceza

Mahkemesi'nin 9.2.2007 tarih ve 2007/23-82 D.İş sayılı kararıyla görevsizlik kararı verildiği, bunun üzerine İzmir 3. İdare Mahkemesi'ne dava açtığı, İzmir 3. İdare Mahkemesi'nin 14.2.2008 tarih ve 2007/463 Esas, 2008/291 Karar sayılı kararı ile görevsizlik kararı verilmesi üzerine Mahkemelerine dava açıldığı görülmüş olup, öncelikle yargı yolu uyuşmazlığının halledilmesi gerektiği anlaşıldığından, aynı yasal gerekçelere dayanan ve aralarındaki görev uyuşmazlığının mevzuat değişikliğinden kaynaklanmadığı görülen İzmir 3. İdare Mahkemesi'nin 14.2.2008 tarih ve 2007/463 Esas, 2008/291 Karar sayılı dosyası ile İzmir 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 9.2.2007 tarih ve 2007123-82 D.İş Esas, Karar sayılı dosyalarının temini suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar verildiği belirtilerek İzmir 3. İdare Mahkemesi'nin 2007/463 Esas, 2008/291 Karar sayılı görevsizlik kararı ile İzmir 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2007/23-82 D.İş sayılı görevsizlik kararları nedeniyle olumsuz yargı yolu uyuşmazlığı bulunduğu anlaşıldığından, öncelikle görevli yargı merciinin belirlenmesi amacıyla dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, İzmir 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 6.4.2009 tarih ve 2009/198 Müt. sayılı kararı gereğince kesin olarak karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Ramazan TUNÇ, Habibe ÜNAL, Sıddık YILDIZ, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 6.12.2010 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre:

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesindeki "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler" hükmüne göre, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

Yasakoyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyuşmazlığı doğması halinde her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağını tanımıştır.

Olayda, İzmir 9. Sulh Ceza Mahkemesi'nce, Ağır Ceza Mahkemesi kararı uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulduğu, dosyanın, sehven gönderildiği Yargıtay'ca, Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği anlaşılmıştır.

Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Yasa'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, İzmir 9. Sulh Ceza Mahkemesi'nce yapılan başvurunun 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesi'nin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerekse Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kuruluş amacına uygun olacağından ve adı geçen Mahkemece diğer dosyalar gönderilmiş olup, İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da Başkanlıkça ilgili Mahkemesinden getirtildiğinden ve usule ilişkin başkaca bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 4925 sayılı Kanun'un 26. maddesine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 26. maddesinde, idari para cezaları düzenlenmiş; 30. maddesinde, para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği, itiraz üzerine verilen kararların kesin olduğu öngörülmüşken, bu madde, önce 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 520. maddesiyle, "Bu Kanunda belirtilen idarî para cezasını gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren bir yıl içinde aynı nitelikteki fiili üç defa işlediği tespit edilen gerçek ve tüzel kişilere, işlediği fiillerin cezalarının toplamının on katı idarî para cezası verilir ve taşıt şoförünün yurt içi ve yurt dışı taşımalarda sürücü mesleki yeterlilik belgesi ile varsa uluslararası sürücü sertifikası bir yıl süreyle askıya alınır" şeklinde değiştirilmiş; daha sonra 25.6.2009 gün ve 5917 sayılı Kanun'un 47. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. 5917 sayılı Kanun hükümleri 10.7.2009 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nda bu haliyle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir"

düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İzmir 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 9.2.2007 gün ve D.İş E:2007/23, D.İş K:2007/82 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 6.12.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.